

Z. Fatos Lazimi
Anëtar i Gjykatës së
Arbitrazhit ICC (Shqipëri)/
Partner

NDRYSHIMET E REJA
RREGULLAT E ARBITRAZHIT 2021

Rregullat e Arbitrazhit 2021, të prezantuara rishtazi, portretizojnë nevojat dhe pritshmëritë më të hasura nga palët dhe gjykatat e arbitrazhit në përbaljen me sfidat e arbitrazhit në mënyrën më efektive të mundshme. Përveç kësaj, ndryshime të tilla, në thelb, shënojnë një politikë të vërtetuar, të qëndrueshme dhe të vazhdueshme të Rregullave të Arbitrazhit të ICC-së si Rregullat më të përgjegjshme të arbitrazhit institucional të cilat janë shumë të përshtatshme për realitetet e reja. Në thelb, ndryshimet e paraqitura nëpërmjet Rregullave të Arbitrazhit të vitit 2021 synojnë të rrisin efikasitetin, parashikueshmërinë dhe transparencën e procedurave të arbitrazhit duke prezantuar mjete dhe mekanizma që mund të përdoren nga Tribunalet e Arbitrazhit dhe Gjykatat për t'u shërbyer interesave më të larta të procedurave të arbitrazhit dhe palëve ndërgjyqëse të saj. Më poshtë janë ndryshimet e paraqitura në Rregullat e Arbitrazhit të ICC-së 2021 dhe risitë e favorshme që sjellin ato nga pikëpamja procedurale.

Pragu financiar në Dispozitat e Procedurave të Shpejta (Rregullat e ICC-së, Neni 30 dhe Shtojca VI)

Është futur rritja e pragut financiar të shumës së pretenduar nga 2 në 3 milionë Dollarë Amerikanë. Ky ndryshim, i cili do të jetë efektiv nga janari 2021, do të lejojë që të përfitojnë më shumë raste nga efikasiteti i

vërejtur tashmë në rastet e rregulluara nga Dispozitat e Procedurave të Shpejta, duke sjellë si përfundim, statistikisht, vendime me cilësi të lartë të dhëna brenda afatit gjashtëmujor, megjithëse ka zgjatje të vogla në raste të veçanta.

Bashkimi

Siç parashikohet në Nenin 7 (5) të Rregullave të ICC-së i cili rregullon kompetencën e tribunalit të arbitrazhit për të bashkuar një palë tjetër nëse plotësohen disa kushte, gjë që është veçanërisht e dobishme për mosmarrëveshjet komplekse me palë të shumëfishta dhe me shumë kontrata. Kjo kompetencë shtesë që u është njohur Tribunalëve të Arbitrazhit rrit efikasitetin e procedurave të arbitrazhit, ul kostot e dyfishuara në rastet kur pretendime të ndryshme bazuar në të njëjtën marrëdhënie juridike mund të përfshijnë palë të tjera të treta. Për këtë arsye, pretendime të tilla mund të zgjidhen në mënyrë më efektive në një procedurë të vetme arbitrazhi.

Kompetenca e Konsolidimit që i është dhënë Gjykatës së Arbitrazhit ICC

Kjo është një mundësi e mirë për Gjykatën që të urdhërojë konsolidimin e çështjeve kur palë të ndryshme janë të përfshira dhe pretendimet bazohen në të njëjtat marrëveshje arbitrazhi; kjo ruan politikën ekzistuese, tani të pohuar fort, për të

siguruar parashikueshmërinë e lejimit të konsolidimit nga Gjykata (neni 10 (b) i rregullave të ICC-së).

Vendime shtesë

Një mundësi e re për tribunalet e arbitrazhit që të japë një vendim shtesë për pretendimet e dhëna në vendimin përfundimtar (neni 36 (3) i rregullave të ICC). Ky ndryshim mund të shihet si një mjet procedural për të zgjidhur situatat kur ligji i vendit të arbitrazhit nuk i jep tribunalit kompetencën për të dhënë një vendim shtesë. Si pasojë, mungesa e një kompetence të qenësishme të gjykatës për ta bërë këtë do të sillte mungesë efektshmërie dhe një palë do të duhet të fillojë përsëri procedurat e arbitrazhit, në mënyrë që të trajtohen pretendimet që janë harruar nga tribunali.

Komunikimi i arsyeve në lidhje me Vendimet e marra nga Gjykata e Arbitrazhit e ICC-së

Përfshirja e dispozitave për komunikimin e arsyeve për disa nga vendimet e Gjykatës (Shtojca II, Neni 5) në Rregullore është një ndryshim që synon të rrisë transparencën, e cila është shtyllë e punës së Gjykatës së Arbitrazhit të ICC-së. Ekzistojnë disa specifika në lidhje me llojet e arsyeve të vendimeve që mund të kërkohen. Këto janë vendime tipike në përputhje me nenin 6 (4) të rregullave të ICC-së (vendimet për juridiksionin prima facie), nenin 10 (konsolidimi), nenin 12 (8) dhe 12 (9) (konstituimi i tribunalit të arbitrazhit), neni 14 (sfidat) dhe neni 15 (2) (zëvendësimi i arbitrave). Tashmë, duke qenë një praktikë e mirëvendosur e Gjykatës së Arbitrazhit të ICC-së, kërkesa për arsye duhet të bëhet

para vendimit të Gjykatës dhe, për vendimet bazuar në nenin 15 (2) - në fazën kur palët ftohen për komentet e tyre.

Detyrimi për palët për të zbuluar ekzistencën dhe identitetin e një financuesi si një palë e tretë (neni 11 (7) i rregullave të ICC).

Identiteti i financuesit të tretë në procedurat e arbitrazhit ka qenë një çështje e përsëritur. Ky detyrim besohet se lehtëson zbulimet e arbitrave dhe i mbron ata nga sfidat.

Kompetenca e tribunalit të arbitrazhit për të përjashtuar një konsulent

Kompetenca e tribunalit të arbitrazhit për të përjashtuar një konsulent të prezantuar në një fazë të vonë të procedurave kur një prezantim i tillë krijon konflikt interesi në përputhje me nenin 17 (1) të rregullave të ICC-së).

Në mënyrë mjaft interesante, kjo kompetencë është shtuar për të eliminuar bazat e sfidës që mund të shkaktohen me shtimin e një konsulenti të ri. Sidoqoftë, mbetet të shihet se si Tribunali i Arbitrazhit do të përdorë një kompetencë të tillë për të ekuilibruar, nga njëra anë, drejtësinë procedurale dhe të drejtën e avokatit dhe, nga ana tjetër, integritetin e të gjitha procedurave. Pavarësisht kësaj, një kompetencë e tillë do të përdoret sipas gjykimit të Tribunalit nga rasti në rast dhe, sidoqoftë, duhet t'u kushtohet vëmendja e duhur fazës kur zhvillohet procedura dhe kohës kur kërkohet shtimi i konsulentit të ri ose domosdoshmërisë për një shtesë të tillë dhe rrethanave të tjera përkatëse.

Kompetenca e Gjykatës së Arbitrazhit të ICC-së (Gjykata) për të shpërfillur një marrëveshje të pandërgjegjshme arbitrazhi e cila shkel parimin e barazisë së palëve në konstituimin e tribunalit të arbitrazhit (neni 12 (9)).

Ky ndryshim u referohet situatave shumë të jashtëzakonshme ose të rralla, si në të ashtuquajturat marrëveshje të arbitrazhit patologjik, në të cilat Gjykata ka të drejtën të caktojë secilin anëtar të tribunalit të arbitrazhit pavarësisht nga çdo marrëveshje mes palëve për konstituimin e tribunalit të arbitrazhit. Ky ndryshim është më se i motivuar me argumentin se një ndërhyrje e tillë e jashtëzakonshme e Gjykatës në marrëveshjen e arbitrazhit të palëve synon të shmangë një rrezik të konsiderueshëm të trajtimit të pabarabartë dhe padrejtësisë që mund të ndikojë në vlefshmërinë e vendimit sipas *lex arbitri*.

Unë mendoj se ndryshimet e mësipërme të paraqitura në Rregullat e Arbitrazhit të ICC-së 2021 do të hapin rrugën për një dinamikë të re në praktikën e arbitrazhit të ICC-së, në të cilën të dy Tribunalet dhe Gjykata e ICC-së kanë për të luajtur një rol kryesor. Me ndryshime të tilla, shpresohet që përfitimet procedurale të tejkalojnë çdo disavantazh të mundshëm që mund të pasojë nëse Tribunalet nuk do t'i përdorin në mënyrë efektive ose të përshtatshme kompetencat e reja që u janë dhënë atyre.

Mohim: Pikëpamjet dhe mendimet e shprehura në këtë artikull janë vetëm deklarata personale të autorit dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pozicionin e ICC Albania. Përmbajtja e artikullit është vepra origjinale e autorit. Autori merr

përgjegjësinë për çdo shkelje të autorësisë. Versioni origjinal i artikullit është në gjuhën angleze.

